

Lapsevanemate kaasamine varajase koolist väljalangemise ennetamisse

**LAPSEVANEMATE
KAASAMINE**
VARAJASE KOOLIST
VÄLJALANGEMISE
ENNETAMISSE

Tallinna Haridusamet 2015

VÄLJAANDJA Tallinna Haridusamet 2015
KUJUNDUS NeoArt OÜ
KOOSTAJA Sirje Aher
KAANEFOTO Tallinna Kristiine Gümnaasium

Tallinna
Haridusamet

Connecting cities
Building successes

SISU

URBACT II projekt „Lapsevanemate kaasamine koolist väljalangemise ennetamisse – PREVENT”	4
Hea praktika ja töövõtted partnerlinnadelt	7
Lapsevanemate kaasamine ürituste läbiviimisesse Kalamaja Põhikoolis	12
Tallinna Südalinna Kool parandab õpilaste lugemisoskust ja õpijõudlust	14
Tallinna Kuristiku Gümnaasiumi eesmärk: keegi ei lange koolist välja	16
Tallinna Kristiine Gümnaasium panustab õpilase heaolusse koolis	20
Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasiumi kogemused lapsevanemate kaasamisel kooli tegevustesse	22
Klassijuhataja võimalused ja ülesanded lapsevanemate kaasamisel	24

URBACT II PROJEKT „LAPSEVANEMATE KAASAMINE KOOLIST VÄLJALANGEMISE ENNETAMISSE – PREVENT”

URBACT on Euroopa territoriaalse koostöö programm, mis edendab integreeritud linnaarengut Euroopa Liidu liikmesriikides, Norras ja Šveitsis. URBACT on ühtekuuluvuspoliitika instrument, mida kaasrahastavad Euroopa Komisjon (ERDF) ning programmis osalevad liikmes- ja partnerriigid. Programm töötab alates 2002. aastast.

Projekti „Lapsevanemate kaasamine koolist väljalangemise ennetamisse” eesmärk oli teadmiste omandamine ja kogemuste jagamine teemal, kuidas kaasata lapsevanemaid sellise koolikeskkonna loomisesse, mis

kahandab koolist väljalangemist. Tutvuti projektis osalevate linnade hea praktikaga ja saadud mõtteid püütakse nüüd oma tingimustega kohandada. Projekt kestis 2013. aasta jaanuarist kuni 2015. aasta märtsini. Projektis osalesid peale Tallinna veel Antwerpen Belgiast, Stockholm Rootsist, Üstí nad Labem Tšehhi Vabariigist, Sofia Bulgaariast, Gijon Hispaaniast, Haag Hollandist ja München Saksamaalt, juhtpartner oli Nantes Prantsusmaalt.

Tallinnast osalesid projektis Tallinna Südalinna Kool, Tallinna Kuristiku Gümnaasium, Kalamaja Põhikool, Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasium ja alates

2013. aasta sügisest Tallinna Kristiine Gümnaasium.

Kõikides osalenud linnades on riskirühma kuuluvaid lapsi ning õpilaste varajane koolist väljalangemine tekitab hilisemaid sotsiaalseid ja majanduslikke probleeme. Partnerid otsustasid jagada oma kogemusi ja oskusi, kuidas kaasata lapsevanemaid õpilaste koolist väljalangemise vähendamisse ja töötada välja uusi meetmeid, et kõik kooli astunud õpilased omandaksid põhihariduse. Euroopa hariduse uurijad ja praktikud teavad, et vanemate roll varajase koolist väljalangemise ennetamises on väga oluline, võib-olla isegi peamine instrument selle vähendamiseks. Vanematega koostöö loomisel ja tugevdamisel tuleb koolidel leida lahendus mitmele küsimusele: kuidas muuta partnerlus vanematega jätkusuutlikumaks, kuidas kaasata vanemaid kooli õpetuslikesse tegevustesse, kuidas kavandada õuesõpet, sh ettevõtetes jms, kaasates lapsevanemaid, kuidas kaasata teisi haridusvaldkonnas tegutsejaid, kes omakorda kaasaksid vanemaid jne. Oluline on läbi vaadata kohaliku omavalitsuse võimalused koolide ja teiste huvirühmade toetamiseks kas selle tegevuse

koordineerimisega, erinevate tegevuste, näiteks koolituste, kampaaniate või ürituste rahastamisega.

Projekti tegevused:

1. Projekti töörühma (URBACT Local Support Group) loomine ja seminarid, mille käigus analüüsiti hea praktika näiteid seoses lapsevanemate kaasamisega koolist väljalangemise ennetamisse. Töörühma kuulusid osalevate koolide kolmeliikmelised meeskonnad ja Tallinna Haridusameti töötajad. MTÜ Koolitus- ja Nõustamiskeskus HARED oli töörühma tegevustesse kaasatud ekspertidena. Seminarid viidi valdavalt läbi osalevates koolides, et muude arutatavate küsimuste kõrval tutvuda ka võõrustava kooli kogemusega lapsevanemate kaasamisel.

2. Regulaarsed partnerlinnadevahelised kohtumised ja õppevisiidid andsid teavet haridusmaastiku erinevatest situatsioonidest, mille tõttu satub osa lapsi koolist väljalangemise ohtu. Põhjused olid näiteks vähene lugemisoskus, siserändajate ja nende laste nõrk keeleoskus, majanduslikud raskused, kasinad sotsiaalsed oskused jpm. Eriti palju arutati selle üle, kuidas parandada õpetajate ja lapsevanemate suhtlemist. Sotsioökonomiliselt keerukates oludes elavate lapsevanemate kaasamine nõuab koolilt taktitunnet ja oskusi, et vältida nõrgast suhtlemisoskusest tingitud konflikte.

3. Hea praktika kogumiku ja tegevuskava koostamine iga partnerlinna tasandil projekti teemaga seotud kestlike lahenduste pakkumiseks. Osavõtjad koostasid Tallinna tegevuskava, mis näitab, mida linn ja kool saavad teha, et lapsevanematel oleksid paremad oskused oma laste heaolusse ja arengusse panustamisel.

Tallinnast osalesid projektis Tallinna Südalinna Kool, Tallinna Kuristikü Gümnaasium, Kalamaja Põhikool, Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasium ja Tallinna Kristiine Gümnaasium.

Traditsioonilised kooli ja kodu koostöövormid on ülekoollised ja klassi lapsevanemate koosolekud, arenguvestlused, teavitamine kirjade, trükiste, õpilaspäevikute ja kooli kodulehe kaudu, lapsevanemate osalemine ekskursioonidel ja õuesõppes õpilaste turvalisuse täiendavaks tagamiseks. Viimastel aastatel on rakendatud ka teisi koostöövorme, nagu osalemine erinevatel teemadel korraldatud ümarlaudadel,

lapsevanemaid on kaasatud ainetundide läbiviimisse ja tugiõppe korraldamisse, organiseeritakse töötube, mille käigus lapsevanemad tegutsevad ühiselt koos õpetajatega, ning muu hulgas arutatakse ka aktuaalseid kasvatuslikke jt aktuaalseid küsimusi ja palju teisi koostöövorme. Tegevuskava on välja töötatud koostöös koolide, lapsevanemate liidu ning kohaliku omavalitsuse esindajate ja spetsialistidega.

ÜLELINNALISES TEGEVUSKAVAS PÜSTITATI ÜLDEESMÄRK JA VIIS EESMÄRKI

Üldeesmärk on projekti tegevustega kaasa aidata sellele, et lapsevanemad oleksid kaasatud kooli tegevustesse ja põhikoolist ei langeks välja ükski õpilane.

1 Koolidel on head tingimused lapsevanematele koolituste korraldamiseks

Selle eesmärgi saavutamiseks kavandati seitse tegevust, mille elluviimise eest vastutavad nii Tallinna Haridusamet kui ka koolidirektorid. Näiteks on kavandatud, et linn kavandab eelarvesse vahendid pedagoogidele ja lapsevanematele vajalike teemaatiliste koolituste korraldamiseks. Samuti on plaanis, et peale otseste koolituste loovad koolid kodulehele rubriigi, kust lapsevanemad leiavad olulised õigusaktid, mis puudutavad laste ja vanemate õigusi ning kohustusi.

2 Peredel on võimalik saada oma lapse kasvatusprobleemide lahendamisel õigeaegselt asjatundlikku tuge

Üks selle eesmärgi saavutamiseks kavandatud tegevusi on käsiraamatu koostamine. Sinna koondatakse õpetajatele teave sekkumismeetoditest ja võimalustest probleemide korral abi saada. Tegevuskava asub Haridusameti kodulehel: <http://www.tallinn.ee/est/haridus/URBACT-II-projekt-Lapsevanemate-kaasamine-koolist-valjalangemise-ennetamiseks-PREVENT>

Kavas on ka ülelinnaline koolitus HEV-i tugispetsialistidele.

3 Lapsevanem saab koolist positiivset tagasisidet oma lapse kohta

Eesmärgi saavutamiseks on kavandatud kolm tegevust. Nende elluviimise eest vastutavad koolidirektorid.

4 Lapsevanemad on kooli tegevustesse kaasatud ja neil on positiivne hoiak kooli kui koostööpartneri suhtes

Eesmärgi saavutamiseks on kavandatud kolm tegevust. Nende elluviimise eest vastutavad koolidirektorid. Näiteks soovitakse jõuda olukorrani, kus koolides on kokku lepitud protseduur, kuidas anda lapsevanemale õpilase edukuse ja käitumise kohta tagasisidet ning lahendada probleeme, samuti korraldatakse koolis ühistegevusi, mis võimaldavad lapsevanemal saada positiivseid elamusi.

5 Kooli ja kodu vahel on tihe koostöö

Eesmärgi saavutamiseks on kavandatud neli tegevust. Nende elluviimise eest vastutavad koolidirektorid ja Tallinna Haridusamet. Koolidele koostatakse teabematerjal kaasamise meetoditest ja erinevatest meetoditest, kuidas lapsevanematele üritusi ja koolitusi korraldada.

HEA PRAKTIKA JA TÖÖVÕTTED PARTNERLINNADELT

Projekti partnerid kohtusid erinevates linnades mitu korda ja tutvustasid käsitletavaid probleeme ning parimat praktikat nende lahendamisel. Projekti kodulehel <http://urbact.eu/en/projects/active-inclusion/prevent/our-activities/> on põhjalik ülevaade iga linna projektitegevustest ja ühistest meetoditest. Tutvustame selles peatükis vaid mõnda, meid rohkem puudutanud praktikat. Näiteks tehti Stockholmis küsitlus, mis selgitas põhjusi, miks on lapsevanemate kaasamine kooli tegevustesse keerukas, ja saadi järgmised vastused: „Lapsevanemad ei tunne end koolis oodatuna. Vanemad tunnevad end ebakindlalt. Keeleprobleemid. Lapsevanemad ei tunneta oma tähtsust ega tea, mida teha. Koolil ja vanematel on erinevad ootused selle suhtes, mida tuleks teha ja kes mida teema peaks. Vanemad tunnevad, et neid süüdistatakse. Kooli ja vanemate vahel puudub usaldus. Vanematel on vähe aega või nad on väsinud. Õpetajad tunnevad end lapsevanematega kohtudes ebakindlalt ja -mugavalt. Õpetajad ei tähtsusta lapse-

vanemate kaasamist muu tööga võrdsena. Lapsevanemate koosolekud ei lihtsusta õpetajate igapäevatööd ja tunduvad mõtetud. Kool annab vanematele märku, et teeb nende tööd, ja lapsevanemad lasevad seda teha.”

Tallinnas sellist küsitlust ei tehtud, kuid mitmed Rootsisis antud vastused olid õpetajate ja koolijuhtide hinnangul tõesed ka Eestis ning tegevuskava koostamisel arvestati nende probleemide lahendamise vajadust. Samasuguseid sarnasusi esines kõikide partnerite tutvustatud temaatikas ja probleemide lahendamisel valitud rõhuasetustes. Iga projektipartneri tegevusega tutvumine andis teistele projektis osalejatele kasulikku

Ühised kohtumised näitasid linnade rõhuasetusi koolist väljalangemise ennetamisel.

mõtteinest või meetodeid. Kohtumistel arutati ja lepiti kokku, kuidas organiseerida projekti tegevusi nii, et saadud teadmised ja oskused oleksid parimal viisil jagatud ning kõik linnad saaksid sellest kasu.

Ühe näitena sellisest koostööst võib tuua soovitusel, mida tuleks silmas pidada lapsevanematele kirja saates.

- ✘ Kirjas tuleb rõhutada, et nii kooli kui ka lapsevanemaid kaasatakse ühise eesmärgi saavutamiseks.
- ✘ Eriti taktitundeliselt tuleb pöörduda just nende vanemate poole, kelle lastel on käitumisprobleeme.
- ✘ Kirja toon peab olema lapsevanemaid austav.
- ✘ Lapsevanemad peavad tundma, et õpetaja toetab neid.
- ✘ Lapsevanemaid kaasatakse ühise eesmärgi saavutamiseks.

Lapsevanemaid koostööle innustav kiri peab sisaldama vastuseid alljärgnevatele küsimustele.

- ✘ Millist koostööd kool pakub?
- ✘ Mida õpetaja lapsevanematele pakub?
- ✘ Mida ootab õpetaja lapsevanematelt?

Kui eesmärgiks on info andmine, innustab URBACT kõiki programmi võrgustikke looma partneritega otseseid suhteid, et saaks ära kuulata info vastuvõtjate seisukohad. Sellise praktika kasutamine lubab paremini sihtühema mõista ja kujundada neist partnerid ühise eesmärgi saavutamiseks.

Antverpenil oli selle projekti peamiseks eesmärgiks, et lapsevanemad oleksid oma laste kooli tegevustest informeeritud, nende teadlikkus tõuseks ning nad kaasa-taks õppe- ja kasvatusprotsessi. Teiseks eesmärgiks oli veenda kohalikke partnereid ja koole lapsevanemate kaasamise olulisusest – sellel on positiivne mõju laste õppele ja kasvatusel. Eesmärkide saavutamiseks

Antverpen on lapsevanematega koostöö tõhustamiseks välja töötanud seitse dimensiooni.

kasutasid nad juba varasematest tegevustest saadud teavet ja kogemusi uute algatuste jaoks ning jagasid kogemusi nii linnas kui ka Flandrias. Projekti olid haaratud nii alg- kui ka keskkoolid.

Koguti tõendus põhised informatsiooni, töötati välja küsimustikud ja teabematerjalid, mille abil:

- ✘ anti lapsevanematele koolisüsteemist infot;
- ✘ külastati kodusid;
- ✘ tehti andmebaas vanemate kontaktandmetest;
- ✘ jagati kogemusi vanemate kaasamise meetoditest koolides;
- ✘ koostati infomaterjal „Tere tulemast kooli“;
- ✘ koostati infomaterjal „Lapsevanemate kaasamise seitse dimensiooni“;
- ✘ Antverpeni algkoolides viidi läbi avatud uste päev, vanemate päev, inspiratsioonipäev “Kaasatud vanemad – tugev kool”, küsitleti lapsevanemaid ning koostati visioon vanemate kaasamisest.

Lapsevanemate kaasamise seitse dimensiooni

Elke Govaerts organisatsioonist Kruispunt Migratie-Integratie vzw tutvustas 2014. aasta märtsis toimunud projektikohtumisel Antverpeni projektitöörühma välja töötatud metoodilist materjali “Lapsevanemate kaasamise seitse dimensiooni”.

1. Teadmised. Teadmiste dimensiooni käsitledes tuleb välja selgitada, mida teab lapsevanem nende lapse koolist/klassist ja kas lapsevanemal on oskusi leida ning koguda informatsiooni haridussüsteemi kohta.

2. Emotsioon. Emotsioonide dimensiooni käsitledes tuleb välja selgitada, mida tunnevad lapsevanemad haridussüsteemi ja oma lapse kooli suhtes, võttes arvesse viisi, kuidas kool/haridussüsteem kohtleb vanemaid.

3. Mõtestamine. Mõtestamise dimensiooni käsitledes tuleb välja selgitada, millised argumendid mõjutavad lapsevanema pühendumist oma lapse haridusele, toetudes lapse kooli/hariduse kasutegurile.

4. Veenmine. Veenmise dimensiooni puhul tuleb välja selgitada, kas lapsevanemad on veendunud, et nemad saavad mõjutada lapse koolitamise edukust. Tuleb uurida, kuidas vanemad näevad enda rolli hariduses ja kas vanemad usuvad, et kool ootab neid osalema.

5. Kompetents. Kompetentsi dimensioonis uuritakse, kas vanemad tunnevad, et nad on pädevad oma last toetama / kooliga suhtlema, ning püütakse jõuda tulemuseni, et vanemad saaksid koolile toetudes oma oskuste ja võimete kohaselt osaleda laste hariduse kujunemises.

6. Käitumine. Käitumise dimensioonis pööratakse tähelepanu sellele, kuidas muudavad vanemad oma osaluse tegelikult tajutavateks tegevusteks, toetudes käitumisele ja reaktsioonidele, mis vanematel on haridussüsteemi/kooli suhtes (lapse õppimisprotsessi toetamine, kontaktid koolidega, kooli programmide toetamine, kogunemistel ja tegevustes osalemine).

7. Aeg. Aja dimensioonis vaadeldakse, kui palju kulutavad vanemad aega kooliga seotud tegevustele. Aja dimensioon on alati seotud käitumise dimensiooniga.

Münchenis 15.–17.01.2014 toimunud vanematega koostöö teemalise seminari kogemusi vahendab Viivi Lökk Tallinna Haridusametist:

„München tutvustas külalistele laste-asutustes projekti „Vanemate aktiiv“ ja kogemusi projektist „Oskuste saared“, mis viidi läbi põhikoolides aastatel 2008–2012. Lapsevanemate töökohustuste tõttu vajatakse koolides üha enam pikapäevarühmi, mille eest tasuvad vanemad. Vanematel on selle töö korraldamisel suur roll, nemad on koolile abiks pikapäevategevuste läbiviimisel. Kuna lasteaias ja koolis, mida külastasime, on ligi 90% migrantide lapsed, viiakse läbi koolitusi vanematele, toimuvad vanemalt-vanemale-kohtumised, vanemate kohvikud ja õpiõhtud. Sotsialiseerumisprotsessi on võimalik kaasata ka need vanemad, kellele on koolis või lasteaias õpetatav uus teadmine. Lapsevanemate tegutsemist toetab kooli või lasteaias meeskond, kaasates vanemaid erinevatesse tegevustesse. Lisateavet saab leheküljelt www.ed-sprang.musin.de/index.php/eltern-aktiv.”

Kasulikku töövahendit huvirühmade analüüsimiseks tutvustati 2013. aasta detsembris Riias toimunud URBACT-i programmi projektide ühisel seminaril. Analüüsimisel kasutatakse lihtsaid tabeleid, mis aitavad hästi mõista, milliste huvirühmadega koostöösse panustamine annab parimaid tulemusi. Kui huvirühmad ja nende mõju ulatus on tabelitesse kirja pandud, on kerge otsustada, kellega tuleks eelkõige koostööd teha. Need on huvirühmad, kellel on probleemi lahendamisele nii kõrge mõju kui ka kõrge huvi selle vastu. Kooli jaoks on oluline töötada välja koostööstrateegia nende huvirühmadega, kellel on kõrge mõju, kuid madal huvi, püüda nende huvi taset suurendada (vt ka tabelit pöördel).

HUVIRÜHMAD ANALÜÜS

Väljakutse/teema	Lapsevanemate kaasamine varajase väljalangemise ennetamisse		
Huvirühm	Huvid ja kuidas need on väljakutsega seotud	Kuivõrd soovivad ja suudavad muutusele kaasa aidata	Mida saaks/ tuleks teha, et seda huvirühma kaasata (võimalikud tegevused)
ESMASED HUVIRÜHMAD (otseselt seotud)			

Huvirühmad, millel on

<p>A Kõrge huvi / madal mõju</p>	<p>B Kõrge huvi / kõrge mõju</p>
---	---

Väljakutse/teema	Lapsevanemate kaasamine varajase väljalangemise ennetamisse		
Huvirühm	Huvid ja kuidas need on väljakutsega seotud	Kuivõrd soovivad ja suudavad muutusele kaasa aidata	Mida saaks/ tuleks teha, et seda huvirühma kaasata (võimalikud tegevused)
SEKUNDAARSED HUVIRÜHMAD			

C
Madal huvi / madal mõju

D
Madal huvi / kõrge mõju

Perespordipäev Kalamaja
Põhikoolis 23. mail 2014.

Foto: www.kptln.edu.ee

LAPSEVANEMATE KAASAMINE ÜRITUSTE LÄBIVIIMISESSE KALAMAJA PÕHIKOOLIS

Kalamaja Põhikool osales projektis PREVENT, mille eesmärgiks on teadmiste omandamine ja lapsevanemate kaasamise kogemuste jagamine koolist väljalangemise ennetamiseks. Kuna õpihimu langemise ja koolikohustuse mittetäitmisega seotud probleeme leidub ka meie koolis, on sellest projektist osa võtmine koolile äärmiselt oluline ja vajalik. Projektis osalenud partnerriikide koolide probleemid on küll meie kooli omadest mõneti erinevad, kuid oli ka sarnase problemaatikaga koole. See on ka põhjus, miks meil õnnestus luua paralleelse ja katsetada sarnaseid tegevusi/ettevõtmisi, mida on seasetes koolides tegevusplaani võetud ja lapsevanematele pakutud. Koolikohustuse mittetäitmine algab enamjaolt 5.–6. klassist, millele võib eelneada õpihimu vähenemine algklassides. Selleks,

et julgustada lapsevanemaid koolimaja vabatahtlikult külastama, korraldasime Kalamaja Põhikoolis töötoad, mis tõid kokku nii õpetajad, lapsevanemad kui ka vanemate klasside õpilased.

Töötoad tõid kokku õpetajad, lapsevanemad ja ka vanemate klasside õpilased.

Töötubade korraldamiseks moodustati õpetajatest kolmeliikmeline meeskond, kelle ülesanne oli leida sobivad töötubade teemad, koolitajad ja vajaminevad vahendid. Samuti teavitati kõiki Kalamaja

Põhikooli õpetajaid, kelle abiga edastati info lapsevanematele ja õpilastele. Teabe edastamiseks kasutati klasside meililiste. Kolme töötoa arvestuses registreerus kokku 57 inimest, kellest kohale tuli aga keskmiselt ühte töötuppa 15 inimest. Üllatavaks või ootustele mittevastavaks osutus see, et paljud, kes töötubadesse registreerusid, ei ilmunud kohale. Eeldasime ja lootsime osavõtjate suuremat arvu.

Veebruaris 2014 toimus kahel korral töötuba "Toortoit kui aktiivses arengueas oleva nooruki tervise pant". Selle eesmärk oli tutvustada traditsioonilisest toitumisest kardinaalselt erinevat toitumisviisi, mis on viimastel aastatel väga efektiivselt oma elujõudu tõestanud. Töötuba hõlmas nii teooriat kui ka praktikat. Retseptide alusel valmistati üheskoos erinevaid toidunäidiseid. Õppimist juhendas Aare Mae, kes on elanud uudse toitumispõhimõtte järgi viimased kolm aastat.

Veebruaris 2014 toimus teine töötuba: „Teismelisega suhtlemisraskuste ennetamine ja lahendamine“. Töötuba viidi läbi seminari vormis, kus osalejatel oli võimalus esitada küsimusi ja arutleda ettetulevate probleemide üle. Töötoa läbiviija oli Katrin Kaurit. Tagasiside töötubade kohta oli positiivne. Lapsevanemad, kes kohale tulid, ütlesid tänusõnu ja leidsid, et selliseid õhtuseid koosviibimisi võiks veel korraldada. Peale töötubade toimus mais 2014 Kalamaja Põhikoolis sportlik perepäev algklassilastele ja nende vanematele. Ette oli valmistatud vanuseastmeti 14 erinevat tegevuspunkti. Iga klass oli jagatud kaheks võistkonnaks ja ühel võistkonnal tuli läbida neli erinevat punkti. Üritus lõppes sabatantsu ja õunte söömisega. Perepäev mõõdus plaanipäraselt. Esimestest klassidest olid esindatud peaaegu kõik vanemad,

Vanemad soovivad varasemast märgatavalt rohkem osaleda avalikus koolielu arutelus.

teistest ja kolmandatest klassidest oli lapsevanemate osalus väiksem. Tagasiside lastelt ja vanematelt oli positiivne ning kõik jäid toimunud üritusega rahule.

Uue õppeaasta alguses, septembris 2014, toimus lapsevanemate koosolek. Üldkoosolek viidi läbi kahes vanuseastmes (1.–4. klass ja 5.–9. klass), eraldi tehti seda üleskerkinud küsimuste erisuse tõttu. Osavõtt nii noorema kui ka vanema astme koosolekust oli suur. Üldkoosolekule järgnesid klassikoosolekud. Nendel viidi esimest korda läbi n-õ arutelutunnid, kus lapsevanemad jagati klassisisiselt kolmeliikmelistesse gruppidesse ning ülesandeks oli arutleda ja leida sobiv lahendus õpetaja poolt välja pakutud erinevatele koolielu situatsioonidele. Kokkuvõttes võib öelda, et vanemad soovivad varasemast märgatavalt rohkem osaleda avalikus koolielu arutelus. Praeguseks on koolis tavaks korraldada regulaarselt koostöös vanematega mitmesuguseid üritusi. Nende puhul on vanemad nii korraldajate, läbiviijate kui ka osalejate rollis. Veel on kavas läbi viia lugemishuvi äratav töötuba/koolitus 1.–4. klassi laste vanematele. Perspektiivis näeme, et koolis toimuvad edaspidigi üritused, kuhu on kaasatud kolm osapoolt: laps, vanem, õpetaja. Lapsevanemaid kooliellu kaasavate ürituste läbiviimisel oli tänuväärseks abiliseks projekti töörühma koosolekutelt kuulnud info, kuidas ja mil moel on partnerriikides sarnaseid probleeme lahendatud. See andis tahte proovida häid praktikaid ka oma koolis.

Üritus „Ladus lugeja” innustas osalejaid.

TALLINNA SÜDALINNA KOOL PARANDAB ÕPILASTE LUGEMIS- OSKUST JA ÕPIJÕUDLUST

Tallinna Südalinna Kool otsustas projektis PREVENT osaleda, et omandada uusi võtteid õpilaste õpijõudluse parandamiseks, saada uusi teadmisi ja oskusi teemaga tegelemiseks ning tutvuda teiste riikide koolist väljalangemise vastu kasutatavate tegevuste ja nende läbiviimise praktikatega.

Olukord kontrolli alla

Kuidas saavutada olukord, et õpetajad saaksid tegeleda ennetustöö ja vanemate toetamisega, et lapsed ei langeks koolist välja enne põhihariduse omandamist? Viisime koolis läbi ajurünnaku, et selgitada välja valdkond, mille edendamine peaks aitama õpilastel paremaid tulemusi saavutada. Ebaedu peamised põhjustajad on sagedased puudumised, vähene lugemis- oskus ja ebapiisav õpimotivatsioon.

Projekti raames toimunud kokkusaamiste käigus kuulasime teiste linnade ja Tallinna koolide kogemusi selle kohta, kuidas saavutatakse koostöö lapsevanematega. Otsustasime omal moel kohandada koolis Nantes'i lugemisprojekti, sest meie arvates on ebaedu üks väga suuri põhjuseid ebapiisav lugemis- oskus ja vähene lugemishuvi. Infoajastu pealetungiga pole lugemine juba

Ebaedu peamised
põhjustajad on
sagedased puudumised,
vähene lugemis- oskus
ja ebapiisav
õpimotivatsioon.

ammu enam info hankimise peamisi allikaid. Seetõttu pidasime vajalikuks rõhutada funktsionaalse lugemisoskuse omandamist. Projekti rakendamisel alustasime 1.–2.

klasside õpilastega järgmiste tegevustega:

- ✘ ettelugemine (suuremate klasside õpilased, õpetajad, lapsevanemad ja direktor käisid klassides ette lugemas);
- ✘ raamatuid tutvustavad tunnid ja näitused Eesti lastekirjanike loomingust (kaasati kooliraamatukogu);
- ✘ lugemispesade loomine klassidesse (lemmikraamatute tutvustamine üksteisele);
- ✘ koolitus lapsevanematele.

Koolitus lapsevanematele

29. jaanuaril 2014 toimus lapsevanematele suunatud koolitus “Raamatuga sõbraks”, kus laste lugemisharjumusest ja lastekirjandusest tegi ettekande Tallinna Ülikooli lastekirjanduse dotsent Mare Mürsepp. Pärast väikest loengut jagati omavahel kogemusi ja nippe, kuidas tekitada lastes suuremat huvi lugemise vastu. Kõik kohaletulnud jäid rahule ja said kindlasti uusi oskusi, kuidas oma lapsi lugemise juurde suunata.

Lugemise propageerimise tulemusena on meie õpilased hakanud aktiivsemalt kasutama kooli raamatukogu ja ka üldine lugemishuvi on kasvanud.

Projekti raames soovime suunata laste lugemust, seda eelkõige funktsionaalse lugemise ja tekstide mõistmise suhtes, ning seeläbi parandada õpilaste õpijõudlust.

Eesmärgiks on, et õpilaste tulemused kõikides ainetes ja võrreldavate taseme- tööde tulemused paraneksid.

Ennetava tegevuse tulemusena ei peaks ühelgi põhikooli õpilasel ebaedu põhjuseks olema vähene lugemisoskus.

Käesolevaks, 2014/2015. õppeaastaks oleme planeerinud järgmisi tegevusi:

- ✘ jätkata lugemise propageerimist esimeses kooliastmes;
- ✘ raamatukogus korraldada neli erinevat näitust lasteraamatutest;
- ✘ lapsevanematele korraldada kohvik/ koolitus lapse probleemide teadvustamiseks ja nendele lahenduste otsimiseks;
- ✘ jätkata ülelinnalise konkursi „Ladus lugeja” korraldamist;
- ✘ korraldada võistkondlikke teadmiste võistlusi 3. ja 4. klasside õpilastele.

Soovime suunata laste lugemust, suurendada tekstide mõistmist ning seeläbi parandada õpilaste õpijõudlust.

15. aprillil 2014 korraldasime ülelinnalise lugemiskonkursi „Ladus lugeja”.

TALLINNA KURISTIKU GÜMNAASIUMI EESMÄRK: KEEGI EI LANGE KOOLIST VÄLJA

Tallinna Kuristiku Gümnaasium liitus projektiga PREVENT 2013. aastal. Liitumise eesmärgid olid alljärgnevad.

- ✘ Tegeleda koolist väljalangemise ennetamisega.
- ✘ Tõhustada kooli koostööd peredega ühistegevuste ja lapsevanemate koolitamise ning kooliellu kaasamise kaudu.
- ✘ Kaasata kooli tegevustesse piirkonnas elavaid erinevatest rahvustest peresid.
- ✘ Tagada kooli jätkusuutlikkus.

Oleme aktiivselt kasutanud erinevaid võimalusi väljalangevuse vähendamiseks. Eestis on liiga palju katkiseid perekondi, kus lapsega piisavalt ei tegelda. Olukorda aitab suuresti parandada tugisüsteemi areng. Nii koolisisesed kui ka väljaspool kooli olevad võimalused õpilaste toetamiseks on võrreldes varasemaga paremad. Tänu sellele on

võimalik probleeme ennetada ja tõhusamalt lahendada. Siiski näitab probleemsete laste arv kasvutrendi ja seda ka Tallinna koolides.

Õpi- ja käitumisraskused on koolist väljalangemise esmased põhjused

Oluline on mõista, mis toimub raskustes sattunud õpilasega koolis ja kodus. Et õpilase olukorrast paremini aru saada, on oluline lapsevanemate ja kooli hea koostöö. Õpilase toetamisel tuleb tugineda perekonnale ja vajadusel neile abi osutada. Kooli ja kodu koostöö õpilase toetamisel on kõige edukam siis, kui õnnestub vanemad kooli tegevustesse kaasata. Hea koostöö saab alguse esimesest heas koostöövaimus toimunud kontaktist lapsevanemaga. Kui kool teadvustab endale esimese kontakti

atmosfääri olulisust, on suur tõenäosus, et lapsevanema hoiak kooli suhtes on ka edaspidi positiivne.

Koostööd takistavaks teguriks on lapsevanemate negatiivne meelestatus, mis tuleneb sageli nende enda kooliaegsest kogemusest. Enam levinud probleemiks on vanemate ajanappus, madal huvi koolis toimuva suhtes ja vähesed ootused koostöö edukusele. Viimane võib põhineda lapsevanema enda kogemustel oma kooliajast, mil koolides polnud nüüdisaegset tugisüsteemi. Seega tuleb lapsevanemaid regulaarselt teavitada, millised on kooli võimalused raskustes õpilaste toetamiseks. Selle probleemi lahendamiseks püüavad koolid seadustest tulenevaid kohustusi, nagu arenguvestlused, lapsevanemate koosolekud jms, muuta üha enam mitteformaalseteks, et lapsevanem tunneks, et ta on koolis oodatud ja tal on kooliga ühised eesmärgid.

Kogukonna tundmine

Väga oluline on kooliga seotud asumi ja seal elavate inimeste ehk kogukonna tundmine. Vaatamata Tallinna väiksusele võrreldes suurlinnadega, on iga kool oma asukoha ja kooliga seotud inimeste tõttu erinev. Erinevad strateegiad toimivad kooliti erinevalt. Kontakti saavutamiseks ja kogukonna kaasamiseks on strateegilise tähtsusega kommunikatsioon kooli ja lapsevanema vahel. Eduka suhtlusega saab kujundada

kooli mainet. Kommunikatsiooni tehnilised võimalused on viimastel aastatel jõudsalt laienenud seoses infotehnoloogiliste vahendite arenguga, kuid sageli ei tule õpetajad erinevatel põhjustel uute võimalustega kaasa.

Klassijuhataja roll

Esmane koolipoolne kontaktisik on klassijuhataja. Mõnikord juhtub, et klassijuhataja peab enda tööks vaid õpilastega suhtlemist ning pöördub lapsevanema poole vaid siis, kui lapse kohta on edastada negatiivne sõnum. Et suurendada positiivsete sõnumite hulka, mille lapsevanem koolist saab, ja anda võimalus headeks koostöösuheteks, oleme hakanud pöörama tähelepanu lapsevanemate teavitamisele igapäevasest koolielust. Samuti oleme neid senisest rohkem kaasanud ürituste korraldamisse, aga ka pakunud just lapsevanemate teadlikkust tõstvaid koolitusi, töötube ja muid ettevõtmisi, mis aitavad suurendada lapsevanema osalemist lapse haridustees. Hoogustunud on erinevate projektide läbiviimine. Lapsevanema osalemine mõjutab positiivselt tema suhtumist kooli, aga ka lapse enesekontrolli

Koolituste ja ühistegevuse tulemuseks on kooli üldise õhkkonna ja õpimõelduse paranemine.

ja õpiharjumusi ning vähendab käitumisprobleeme. Kuna seniste lapsevanematele korraldatud infokoosolekute asemel kasutatakse rohkem e-kirju, hakkavad traditsioonilised lapsevanemate koosolekud kaotama oma eesmärgi ja mõtet.

Oluline on, et iga õpetaja oskaks lapsevanematega suhelda ja käitub vastavalt kooli missioonile ning väärtustele. Selleks vajab õpetaja taustainfot pere kohta, avatust ja väga head suhtlemisoskust. Vahel arvavad lapsevanemad, et õpetajad ei toeta nende laste toimetulekut küllaldaselt, õpetajad on aga arvamusel, et hoopis vanemate tugi õppeprotsessile on vähene. Sel juhul tuleb kokku saada ja kavandada toimiv koostöö. Õpetajad ja lapsevanemad peavad laste hariduse nimel koostööd tegema ning seetõttu on hea, kui iga vanuseastme aineõpetajad mõistaksid, millised on lapsevanemate suurimad koolikeskkonnaga seotud mured. Meie arvates on eelkõige klassijuhatajad võtmeisikud suhetes lapsevanematega. Väga oluline on kõrgelt kvalifitseeritud ja kompetentsete klassijuhatajate olemasolu. Klassijuhatajate valikule tuleb pöörata eriti palju tähelepanu. Klassijuhatajad, kes saavad kooli seatud eesmärkidega hästi hakkama, on koolijuhi poolt hinnatud töötajad. Seni ajani võetakse mõnikord klassijuhatajast kui ühte lisatööd aine õpetamise kõrval, kuigi tegelikkuses on klassijuhataja töö strateegilise tähtsusega kooli, õpilaste ja lapsevanemate vahel. Eelolevast järelduvad järgmised viis põhimõtet, mida Kuristiku kool rakendab:

- ✘ positiivse kontakti ja koostöö loomine lapsevanemaga;
- ✘ kooli kogukonna tundmine;
- ✘ süsteemne kommunikatsioon;
- ✘ lapsevanemate harimine ja kaasamine;
- ✘ pidev töö personaliga.

PROJEKTI VÄTEL VIIDI KOOLIS LÄBI ERINEVAID TEGEVUSI

Lapsevanemate koolitamine

1. ja 2. klassi lapsevanematele töötuba „Kuidas õpetada õppima“ Põhikooli lapsevanematele töötuba „Õppima õppimine“, „Kuidas kaitsta oma last internetis peituvate ohtude eest?“

Ühistegevused

1. Perepäevad

On toimunud perepäevad, näiteks „Kaitseme kuristikku!“ koostöös Kaitseliidu, Maksu- ja Tolliameti ning Politseiametiga. Tutvustati relvi, autosid, laskmissimulatsiooni, kohal olid koerad, toimus konfiskeeritud esemete näitus ja palju muud huvitavat.

Veel on toimunud perepäev, mille külalisteks olid Mare Bachmann ETV-st, Ivi Smeljanski teatrist Endla, juuksur ja modellid. Tutvustati soengumoodi, tehti grimmi ja toimus moedemonstratsioon taaskasutusmaterjalidest valminud rõivastest.

Samuti on läbi viidud sportlik perepäev, mille eesmärk oli tugevdada sidet kooli ja kodu vahel, näidata, millised on meie koolis sportimisvõimalused ja mis aladega õpilased tegelevad. Kohaletunud said kuulata kaplan Gustav Kutsari loengut meie riigi kaitseväest, sõdurielust, riigikaitsest. Järgnesid sportlikud tegevused koos vanematega.

2. Kooli laulu- ja tantsupidu

See on ilmselt meie kooli vanim traditsioon, mis sai alguse vaid mõni aasta pärast

Need põhimõtted aitavad pöörata suuremat tähelepanu mõtestatud eesmärgipärasele tegevusele kooli, õpilaste ja lapsevanemate vahel – kuidas edukamalt lapsevanemaid kaasata. Neile tuginemine aitab meil süsteemsemalt vanemaid koolieluga siduda ja ennetada õpilastel õppetöös koolist väljalangemiseni viivate probleemide tekkimist.

seada, kui kool oma ukseid avas. See tore pereüritus liidab nii lapsi kui ka lapsevanemaid ja kooli personali. Eesti kultuuri hoidmine ja rahvakunsti tutvustamine on olnud Kuristiku Gümnaasiumis alati väga olulisel kohal. Kooli laulu- ja tantsupidu annab hea ülevaate õppeaasta jooksul muusika, tantsu, kunsti, käsitöö ja muu huvitegevuse vallas tehtust.

3. Isadepäeva tähistamine

Isade kooli kutsumiseks on läbi viidud pidulikke ühisüritusi. Lastel on, mida isadele kuulamiseks-vaatamiseks pakkuda: laulu, tantsu, pillilugusid, luuletusi ja näitemängugi.

4. Eesti Vabariigi aastapäeva aktus koos kakskeelsest perest pärit vanematega ja hilisem kohvilaud koos aruteluga viidi läbi integratsiooni eesmärgil.

Veebruaris korraldasime algklasside Eesti Vabariigi aastapäeva teemalise kontserdi-aktuse, kuhu olid palutud lapsevanemad, kelle emakeel pole eesti keel. Lapsevanemad said koolilt ametliku kutse. Kontserdi-aktuse teema oli kultuuritraditsioonide ja ajaloo tutvustamine ning ühisosa leidmine erinevate kultuuride vahel. Vanemad said oma laste esituses kuulda Eestile pühendatud luuletusi, laule ja näha rahvatantse. Õpetajad olid lastega ette valmistanud esitlusi Eesti ajaloo ja rahvussümbolika kohta.

Aktusel tõstisime esile ka parimaid õpilasi (kiideti kaunite vihikute omanikke, tunnustati tublisid Eesti Vabariigi viktoriinis osalenuid). Pärast aktust oli vanemate ja õpetajate ühine kohvilaud-vestlus.

5. Projekti „Tagasi kooli“

raames oli lapsevanematel võimalus panustada kooliellu ja tutvustada oma haridusteed ning muid huvipakkuvaid teemasid. Projekt

„Tagasi kooli“ käivitus juba 7-8 aastat tagasi ja meie kool on osalenud edukalt algusest peale. Selle eesmärk on tuua koolimajja tundi andma ja oma elust/kogemustest või kooliajast rääkima erinevaid inimesi. Meie kooli põhimõte on olnud, et kõik alates 1.–12. klassini saavad ühel kindlal päeval ja tunnil endale külalise. Külalisteks on käinud vilistlased ja lapsevanemad, aga ka „Tagasi kooli“ infosüsteemi vahendusel huvitavad inimesed. Tundides on külalised tutvustanud paljusid erinevaid ameteid ja organisatsioone, rääkinud vabatahtlike tegevustest maailma eri paikades, oma kooliajast, kultuurimälestistest jms. Õpilased ootavad neid tunde väga. Pärast külalisõpetajate tundi saavad „õpetajad“ omavahel muljeid vahetada. Kõik on niisuguse korraldusega väga rahule jäänud ja nii mõnedki on välja pakkunud, et soovivad järgmisel korral taas tulla. Sellised üritused seovad tihedamalt erineva taustaga inimesi kooli eluoluga.

6. Erinevad laadad: kila-kola-laad, mihkclipäeva laad

Kila-kola-laadale kutsutakse vanemaid ja lapsi müüma-ostma-vahetama seisma jäänud asju. Osa esemete müügitulust läheb heategevusse. Mihkclipäeva laad algklassides on juba mitmeaastane traditsioon. See on võimalus suhelda vanematega ja neid kooli tegemistes-kaasata. Laadal müüvad lapsed kodus tehtud küpsetisi, mida vanemad on aidanud valmistada ja müügilvalmis seada. Vanemad tulevad lapsi hommikul kooli saatma ja mõni ka laadale appi või ise ostma. Terve kool käib siis algklasside poole kauplemisest osa saamas. Iga laps annab alati oma müügitulust 20 senti kooli raamatukogule, mille eest on ostetud uusimat lastekirjandust.

Projektitöö toimub koostöös projekti teiste partnerite, kolleegide ja lapsevanematega. Töökoosolekute käigus on saadud häid ideid ja innustust.

Projekti PREVENT läbiviimine on andnud palju kasu. On loodud toetavad suhted ja saadud häid kogemusi.

Koolituste ja ühistegevuse tulemuseks on kooli mikrokliima paranemine, 1. kooli-

astmes on vähenenud negatiivsete hinnete osakaal. Vanemate kaasatuse ja kooli avatuse tulemuseks on ka kooli hea maine kasv. Kuna teatakse, et Kuristiku kool on turvaline, avatud ja mõistev ning headele õppetulemustele, sporditegevusele ja üldiste väärtushinnangute kujundamisele orienteeritud kool, soovitakse aina enam siia õppima tulla.

TALLINNA KRISTIINE GÜMNAASIUM PANUSTAB ÕPILASE HEAOLUSSE KOOLIS

Tallinna Kristiine Gümnaasium liitus projektiga PREVENT siis, kui teised olid juba mõnda aega tegutsenud, aga kuna kool on juba mitu aastat aktiivselt ja sihikindlalt tegelenud õpilaste heaolu ning koolirõõmu suurendamisega, kaasates sealhulgas lapsevanemaid, kattusid projekti eesmärgid kooli eesmärkidega ja teiste projektipartneritega ühise keele leidmine oli kerge.

Õnnelik õpilane:

- ✘ tuleb kooli rõõmuga, tunneb end koolis hästi;
- ✘ omab sõpru;
- ✘ leiab, et koolis on huvitav;
- ✘ kogeb eduelamust ja teda tunnustatakse;
- ✘ kodus on kõik korras ja kodu pakub lapsele toetust.

Rahulik ja tegus laps tekitab lapsevanemas usalduse kooli vastu ja annab turvatunde. Lapsevanematega tihedama kontakti saamiseks on loobutud üldkoosolekust, kuna need keskendusid liiga üldistele teemadele. Koosolekud toimuvad paralleelklassidele korraga ja seal on kohal ka direktiooni esindaja. Lapsevanemad tunnevad suuremat huvi konkreetselt nende lapsi puudutava info kohta. Väiksematele sihtgruppidele suunatud koosolekud on peale info jagamise muutunud ka vanemate omavahelise suhtlemise kohaks. Ühiste seisuksuhtade väljaselgitamine, laste õppekäikude ja ürituste korraldamises osalemine, probleemidele koos lahenduste otsimine on parandanud „oma kooli“ ja „oma klassi“ tunnet. Lapsevanemad löövad kaasa kooli ettevõtmistes.

Koolil on tihedalt linnaosa lasteagedega. Õpetajad ja õppealajuhatajad osalevad lapsevanemate koosolekutel, kus tutvustavad kooli väärtusi, missiooni, visiooni ja õppekava. Eelkoolis käivate laste vanematele tutvustatakse kooli veebruarikuu viimasel nädalal.

Lapsevanem jagab kogemusi

Kaks korda aastas räägivad õpilaste emad ja isad oma töökogemustest. Traditsiooniliselt korraldatakse kogu õppeaasta vältel kohtumisi „Vilistlane koolis“. Toimub ka palju ühisüritusi. Koolis viiakse regulaarselt läbi veebipõhiseid rahuloluküsitlusi 6.–12. klassi õpilastele, õpetajatele ja vanematele. Küsitluse teemad on õppetöö korraldus, turvalisus, toitlustamine, kiusamine, info liikumine ja koostöö erinevate huvigruppide vahel.

Parema kontakti saamiseks jätkame arenguvestluste läbiviimist, mida ka vanemad on soovinud. Välja on töötatud juhend,

mis on nii õpetajale kui ka vanemale teada. Lapsevanemale on oluline saada tagasisidet lapse arengu ja infot õpetaja kohta. Kooli eesmärk on välja selgitada pere väärtused, lapse huvid väljaspool kooli ja lapsevanema nägemus ning ootused õppekava ja kooli korralduse suhtes.

Lapsevanemad võivad igal ajal oma küsimustega pöörduda klassijuhatajate, aine-õpetajate ja kooli juhtkonna liikmete poole. Tulevikus on vajalik paremini erinevate kultuuride taustu tundma õppida, et tõhustada koostööd uusimmigrantide vanematega ning uuesti ellu äratada varem populaarsed „lahtiste uste päevad“.

Rahulik ja tegus laps tekitab lapsevanemas usalduse kooli vastu ja annab turvatunde.

TALLINNA MUSTAMÄE HUMANITAAR- GÜMNAASIUMI KOGEMUSED LAPSEVANEMATE KAASAMISEST

Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasium liitus URBACT II programmi projektiga “Lapsevanemate kaasamine varajase koolist väljalangemise ennetamiseks”, sest juba varem korraldati lapsevanematele erinevaid tegevusi, et neid rohkem kooliellu kaasata. Kavandatud tegevused pole püstitatud eesmärki alati saavutanud ja seetõttu oli projektiga liitumine hea võimalus vahetada kogemusi nii Tallinna kui ka teiste Euroopa linnade koolidega.

Vanemate teadlikkuse tõstmine

Üheks oluliseks eesmärgiks on olnud tõsta lapsevanemate teadlikkust sellest, kuidas toetada lapse õpirotsessi ja kasutada e-kooli võimalusi. 2013/2014. õppeaastal toimusid lapsevanemate vestlusringid, kus kooli tugitöötajad ja õpetajad nõustasid vanemaid, kuidas õpetada last õppima. Osalemine oli vabatahtlik. Kool toetab projekti raames välja töötatud ülelinnaises tegevuskavas olevat mõtet moodustada lapsevanemate tööühm, mis kaardistab

vanemate koolitussoovid ning otsib koolitajaid ja rahastamisvõimalusi. Juba eelnevatel aastatel on igal sügisel moodustatud lapsevanemate kogu, kuhu kuulub esindaja igast klassist. Uute e-kooli kasutajate koolitus toimub individuaalse nõustamise vormis, mida viib läbi infojuht.

Oluliseks ülesandeks on olnud ka vanemate informeerimine õigusaktidest, mis puudutavad perekohustusi ja õppimist. Selle eesmärgi täitmiseks on plaanis täiendada teavet kooli kodulehel, kuhu koondatakse olulised õigusaktid. Sinna juurde kuuluvad ka linnaosavalitsuse tugispetsialistide kontaktandmed.

Kool on hakanud lapsevanematele ja klassijuhatajatele korraldama ka koolitusi, kus õpetatakse õigel ajal probleeme märkama ja omandatakse nüüdisaegseid sekkumismeetodeid. Aineõpetajatel on ka valmisolek konsulteerida vanemaid, et nõustada neid lapse õppetöö toetamisel. Nõustamine toimub eelnevalt aineõpetajaga kokku lepitud ajal. Sotsiaalkaartide ja klassijuhatajate info

alusel selgitatakse välja õpilase ja tema pere vajadused. Ühest kooliastmest teise üle minnes toimuvad aineõpetajate ümarlaidud, vajadusel ka muul ajal.

Koolis on sõlmitud ühtsed kokkulepped, kuidas toimida negatiivsetes situatsioonides nii, et tagasiside toimunu kohta sisaldaks lapse kohta ka positiivset informatsiooni. Seda aitavad tagada väärtuspõhised kokkulepped õpetajatega turvalisuse tagamiseks. Iga õpilane osaleb koos vanemaga vähemalt üks kord aastas (vajadusel ka rohkem) arenguvestlusel, mida viib läbi klassijuhataja. Vajadusel kaasatakse ka teisi õpetajaid või tugisikuid (psühholoog, sotsiaalpedagoog, logopeed). Arenguvestluse läbiviimiseks on koostatud juhend, mis tugineb kooli ühiste väärtustele: turvalisus, koostöö, vastutus, edutunne. Möödunud õppeaastal oli kogu õpilaskond ja kooli personal kaasatud ühistesse tegevustesse, mis aitasid mõtestada lahti kooli nelja põhiväärtust. Väärtuste genereerimisse ja sõnastamisse olid kaasatud ka lapsevanemad. Selle eesmärgiks on olnud muuta vanemate hoiakuid positiivsemaks, kasvatada vanemate usaldust kooli suhtes ning parandada suhtumist kooli kui koostööpartnerisse.

Eelmisel õppeaastal viidi vanemate hulgas läbi küsitlus, mille abil sooviti leida võimalusi vanemate kaasamiseks kooliellu. Kool leidis sealt endale rohkesti uusi partnereid.

Kokkuvõte

URBACT II programmi projektis osalemine andis võimaluse tutvustada oma tegevust kolleegidele teistest koolidest. Tagasiside põhjal on tehtud muudatusi ja täiendusi lapsevanemaid kaasates. Juba mitu aastat on Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasiumis olnud heaks praktikaks avatud tundide päevade korraldamine (1. veerand – 1. kooliaste, 2. veerand – 2. kooliaste, 3. veerand – 3. ja 4. kooliaste). 2013/2014. õppeaastal korraldati koolis peale tunnivaatluste ka refleksioonivõimalusi vanematele. Pärast tundide külastamist toimusid kooli aulas ühised arutelud, kus vanematel oli võimalus saada vastuseid nähtud tundides tekkinud küsimustele ning oma arvamust avaldada.

Tunnustame vanemaid nende panuse eest kooliellu edendamisel, kuid seni pole see olnud süsteemne. Tulevikus soovime leida sobiva süsteemi, mille alusel vanemaid tunnustada.

Kord poolaastas toimuvad 1. ja 2. kooliastme ühisüritused peredega. Oleme seadnud eesmärgiks kaasata sellesse tegevusse ka 3. kooliastme õpilased ja vanemad.

Käesolevasse õppeaastasse on planeeritud ühisüritused peredega ka 3. kooliastme jaoks.

Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasiumi ootused tulevikule on, et enamik lapsevanemaid oleks huvitatud koolis toimuvast ning oleks kaasatud lapse arengu- ja õpiprotsessi. Edasise tegevuse eesmärgiks on tõsta vanemate osalusprotsentu arenguvestlustel, kaasata neid rohkem kooli klubilisse tegevusse nii osalejate kui ka organiseerijatena. Klubilise tegevuse arendamise võimalusena nähakse traditsiooniliste klassikoosolekute muutumist vestlusringideks.

**Oleme hakanud
lapsevanematele
ja klassijuhatajatele
koolitusi korraldama.**

KLASSIJUHATAJA VÕIMALUSED JA ÜLESANDED LAPSEVANEMATE KAASAMISEL

Klassijuhataja roll koolis väljendub selles, kuidas toimub koolis infovahetus, kuidas suhestutakse probleemidega ja kuidas neid lahendatakse. Klassijuhataja on oma klassi juhendaja, järelevalvaja, usaldusisik, seiraja, ta on kommunikatsioonijuht õpilaste, vanemate, aineõpetajate ja tugispetsialistide vahel. Suhted on koolis väga erinevatel tasanditel ja suhtevõrgustikke väga palju, kuid üheks olulisemaks tasandiks selles võrgustikus on suhted klassijuhataja ja perekonna vahel. Klassijuhataja on esimene inimene, kelle poole õpilane ja vanem ükskõik mis küsimuses pöörduda saab. Seega on klassijuhatajal lapsevanematega koostöös täita väga tähtis roll. Pakume siinkohal välja mõned olulisemad teesid ja ülesanded klassijuhataja rollist koostöös lapsevanematega:

- ✘ koostöövormide mitmekesisus lapsevanematega, mis lõimub erinevate vajaduste ja võimalustega;
- ✘ lapsevanemate omavaheliste koostöövormide soodustamine;
- ✘ abivalmidus probleemide lahendamisel;
- ✘ huvitavate mõtete ja ettepanekute vastastikune vahetamine;
- ✘ võimaluste loomine lapsevanematele koolielu puudutatavates küsimustes, sh koosolekud, perevestlused, lühikõnelused, elektrooniline infovahetus, üritused lapsevanematega jms.

Klassijuhataja:

- ✘ teavitab õpilasi ja lapsevanemaid kooli asjaajamise tavast, käitumisnormidest väärtushinnangutest ja reeglitest;
- ✘ on kursis õpilase õppe edukuse, koolikohustuse mittetäitmisega, selgitades välja õpilase koolist puudumise põhjused;
- ✘ lahendab klassis õpilasega tekkinud probleeme;
- ✘ korraldab aineõpetaja ja lapsevanema vahelisi kohtumisi, kui seda soovib lapsevanem ja/või aineõpetaja;
- ✘ selgitab välja õpilase huvid ja oskused ning annab nõu nende edasiseks arenguks;
- ✘ omab ülevaadet õpilaste kodusest olukorrast;
- ✘ viib läbi vestlusi enesehinnangut toetava, väärtushinnanguid mõjutava käitumise ning suhtumise kujundamiseks;
- ✘ külastab vajadusel õpilaste kodu;
- ✘ koostab kokkuvõtteid õpilaste õpirotsessi tulemustest.

Klassijuhataja jälgib ja suunab koostöös aineõpetajate ning lapsevanematega õpilase isiksuse arengu kulgu, abistab ja nõustab õppeprotsessis tekkinud probleemide lahendamisel õpilast, lapsevanemat ning aineõpetajat.

